

městnancova, t. j. srovnáním, v jakém poměru jest činnost ta k celkové jeho hospodářské a sociální situaci. Činnost, jež jest jediným zaměstnáním osoby pracující a jediným zdrojem její výživy, třeba proto hodnotiti jako zaměstnání hlavní.

Tím byla nesporně u Hladkého námezdní práce, a konal-li v kritické době takovou práci výhradně pro stěžovatele, vyslovil žalovaný úřad správně, že práci tu nelze považovati za zaměstnání vedlejší.

Proti tomuto úsudku žalovaného úřadu stížnost také ničeho nenamítá.

Žalovaný úřad šel však dále a vyslovil, že s hlediska právě vytčeného nelze práci tu uznati ani za příležitostnou; směsuje zřejmě pojem vedlejšího zaměstnání se zaměstnáním příležitostným.

Tu nelze úřadu dáti za pravdu.

Kriteria práce příležitostné jsou jiná než kriteria zaměstnání vedlejšího. Zda jest tu práce příležitostná, jest dovoditi z povahy toho kterého pracovního poměru a nikoli jen z životního postavení zaměstnancova.

I hlavní zaměstnání osoby pracující může býti v poměru k určitému zaměstnavateli příležitostné, je-li dotyčná činnost podle obsahu smluvního závazku zjevem nahodilým, ojedinělým, jež právě pro svou nahodilost a krátkodobost netvoří řádný zdroj příjmů osoby pracující. Výklad ten kryje se s obecným významem slova „práce příležitostné“, za jakou se považuje také práce osob, jež, nemajíce trvalého, smluvního zaměstnání a nejsouce ani samostatnými živnostníky, konají krátkodobé práce nebo služby různým osobám, jak se nahodí, tak ku příkladu pomáhají na nádraží cestujícím obstarati zavazadla, obstarávají různým osobám nákupy v městě a pod.

Také tento soud ve své judikatuře při posuzování otázky, zda jest tu práce příležitostná, přihlížel vždy v první řadě k tomu, zda šlo o pracovní poměr rázu trvalejšího čili nic (srovnej nálezy Boh. A 3599/24).

Žalovaný úřad vykládal si tedy nesprávně zákon, když řešil spornou otázku, zda zaměstnání Hladkého bylo zaměstnáním příležitostným, jedině s hlediska zaměstnancova. Vycházeje z tohoto nesprávného právního názoru, opomenul vypořádati se s námitkami strany si stěžující, jimiž se snažila dovoditi, že zaměstnání Hladkého u ní bylo zaměstnáním příležitostným.

Bylo proto naříkané rozhodnutí zrušiti podle §u 7. zákona o správním soudě.

(Nález nejv. správ. soudu ze dne 13. prosince 1928, č. 16.599/27.)

K § 2. odst. 1 zákona č. 221/1924 Sb. z. a n. — Pracovní poměr, smluvený na oko, nezakládá pojistné povinnosti. —

Okresní nemocenská pojišťovna v Českém Brodě předepsala stěžovateli Rudolfu Maišlovi, majiteli velkozávodu uzenářského na Král. Vinohradech, za jeho zaměstnance Vojtěcha a Marii Skřivánkovy platebním výměrem z 23. února 1927 za období od 1. dubna 1922 do 30. ledna 1927 na příspěvcích pojištění nemocenského 8.118 Kč a na pojistném invalidním a starobním 540 Kč 68 h.

Okresní správa politická v Českém Brodě výměrem ze dne 8. dubna 1927, č. 9852/27, nevyhověla stížnosti Rudolfa Maišla do tohoto platebního výměru z těchto důvodů:

„Ve své stížnosti namítáte, že jste Vojtěcha a Marii Skřivánkovy vůbec nezaměstnával. Tato okolnost jest však vyvrácena jež obsahem smluv Vámi se Skřivánkovými uzavřených. Dle připojeného opisu smlouvy z 1. listopadu 1924 vstoupili jmenovaní do Vaší filiálky v Českém Brodě jako prodavači a přistoupili na podmínky, že povedou obchod Váš

pod firmou „Rudolf Maišl, továrna uzenářského zboží na Král. Vinohradech, filiálka v Českém Brodě“ a uznali, že veškeré zařízení ve filiálce Vaší jest také Vaším majetkem. Dle zdejšího živnostenského rejstříku máte také živnostenský list na řeznictví a uzenářství v Českém Brodě ze dne 27. března 1923, č. 12970, a stal jste se také členem společenstva řezníků a uzenářů v Českém Brodě. Dle sdělení berní správy v Českém Brodě ze dne 29. března 1927, č. 3-68/I Cz, byl jste také jediné Vy předepsán daní výdělkovou z ohlášené filiálky živnosti řeznické a uzenářské v Českém Brodě od 1. dubna 1923. Vojtěch Skřivánek provozoval živnost tuto samostatně od 1. ledna 1922 a byl také předepsán daňově, ale jen do dne 1. dubna 1923, kdy jste zřídil v Českém Brodě filiálku a on stal se jejím vedoucím. Od této doby pak už živnost neprovozoval a byl také zdaněn jen z prodeje vedlejších potřeb, t. j. housek, hořčice, křenu atd., kteréžto věci ovšem na svůj vlastní účet prodával. Je také jasné, že Vy sám jste nemohl filiálku osobně vésti a že jste k tomu musil míti odborníka jako vedoucího, ev. další síly pomocné, jimiž právě byli Vojtěch a Marie Skřivánkovi. Okresní správa politická v Českém Brodě tudíž uznává, že jste povinnen zaplatiti okresní nemocenské pojišťovně dodatečně příspěvky pojistné za oba jmenované Vaše zaměstnance, jak Vám byly předepsány.

Zemská správa politická v Praze naříkaným rozhodnutím nevyhověla odvolání stěžovatelovu a potvrdila výměr okresní správy politické z důvodů v něm uvedených, připomenuvši k námitce odvolání, že podle smlouvy jsou Marie a Vojtěch Skřivánkovi „prodavači“ a na okolnost, že stěžovatel pouze „kryl“ Skřivánka, jak v odvolání namítá, nelze bráti zřetele.

O stížnosti na toto rozhodnutí podané uvažoval nejvyšší správní soud takto:

Na sporu jest otázka, zda byl v kritické době mezi stěžovatelem a manželí Skřivánkovými služební poměr, zakládající nemocenskou pojistnou povinnost, po případě povinnost k pojištění invalidnímu a starobnímu.

Tuto otázku zodpověděl žalovaný úřad kladně.

Naříkané rozhodnutí neuvádí zákonného předpisu, dle něhož sporný případ posoudilo; z obsahu jeho jest však zřejmo, že mělo na mysli § 1 zákona ze dne 15. května 1919, č. 268 Sb. z. a n., pokud jde o období do 30. června 1926, pro období pak od 1. července 1926 počínajíc § 2 zákona ze dne 9. října 1924, č. 221 Sb. z. a n.

Dle obou těchto norem jest předpokladem pojistné povinnosti, aby osoba, o niž jde, konala práce nebo služby na základě smlouveného poměru pracovního, služebního nebo učňovského, a nekonala jich jako vedlejší zaměstnání, nebo příležitostně. Normy ty neobsahují definici pojmu „pracovní, služební poměr,“ nutno proto, ježto jde nesporně o poměr práva soukromého, sáhnouti při výkladu tohoto pojmu k občanskému zákonu, a to k ustanovení o smlouvách vůbec a o smlouvě služební zvláště.

S těchto hledisek dlužno přezkoumati sporný výrok úřadu po stránce skutkové i právní.

Recipovav důvody rozhodnutí úřadu první stolice, založil žalovaný úřad svůj výrok o pojistné povinnosti manželů Skřivánkových po stránce skutkové na obsahu smlouvy ze dne 1. listopadu 1924, sjednané mezi stěžovatelem a manželí Skřivánkovými, dle níž manželé Skřivánkovi se zavázati obchod stěžovatelův pod firmou „Rudolf Maišl, továrna uzenářského zboží na Král. Vinohradech, filiálka v Českém Brodě“, jehož zařízení bylo vlastnictvím stěžovatelovým, vésti jako „prodavači,“ dále na nesporné okolnosti, že stěžovatel měl živnostenský list ze dne 27. března 1923 na živnost řeznickou a uzenářskou v Českém Brodě, byl členem společenstva řezníků a uzenářů v Českém Brodě a také byl sám předepsán daní výdělkovou z této živnosti řeznické a uzenářské od 1. dubna 1923.

Tyto okolnosti vedly žalovaný úřad k usudku, že živnostníkem (zaměstnavatelem) byl stěžovatel a manželé Skřivánkovi jeho zaměstnanci.

Stěžovatel však tvrdil již během řízení správního, že Vojtěch a Marie Skřivánkovi byli jeho komisionáři, že zboží od něho kupovali a na svůj účet prodávali, a že stylisace smlouvy, rovněž i ohlášení živnosti na jméno stěžovatelovo se staly jen, aby stěžovatel kryl sebe a své vlastnictví, ježto manželé Skřivánkovi byli stíháni hromadnými žalobami a exekucemi. Tím stěžovatel uplatňoval, že obsah citované smlouvy, stejně jako ohláška živnosti, nejsou výrazem pravé vůle smluvních stran, tedy že jde o jednání na oko.

Této námitce čelilo naříkané rozhodnutí úvahou, že podle smlouvy jsou Marie a Vojtěch Skřivánkovi „prodavači“ a na okolnost, že stěžovatel pouze „kryl“ Skřivánka, jak v odvolání namítá, nelze bráti zřetele. Tím dal žalovaný úřad způsobem nepochybným na jevo, že námitku tu nepovažuje za relevantní.

Tomuto názoru stížnost právem vytýká nezákonnost.

Písemná smlouva ze dne 1. listopadu 1924 mohla by míti pro posouzení sporu rozhodující význam jen tehdy, kdyby byla výrazem opravdové vůle smluvních stran. Byla-li však smlouva ta, jak stížnost tvrdí, uzavřena jen na oko, neplatí po právu, platí jen projev ten, který strany skutečně zamýšlely, třeba jej skrývaly (§ 916. obec. zákona občanského). Nesměřovala-li však opravdová vůle stran k založení smlouvy služební, nýbrž jen k zakrytí toho, že manželé Skřivánkovi provozovali obchod samostatně, nemají ovšem ani rozhodného významu pro posouzení vzájemného poměru stran nesporné okolnosti, jak závod byl označen, přihlášen a zdaněn.

Z toho plyne, že zmíněná námitka stěžovatelova byla pro spor relevantní a měla býti proto úřadu podnětem, aby za účasti stran její správnost zjistil. Pro toto opomenutí, způsobené nesprávným právním nazíráním úřadu, bylo naříkané rozhodnutí zrušiti podle § 7 zákona o správním soudě.

Stížnost vytýká ještě jako vadu řízení, že úřad se nevypořádal s námitkou stěžovatelovou, uplatňovanou během řízení správního, že prodej zboží od stěžovatele odebíraného byl vedlejším zaměstnáním manželů Skřivanových, kteří obchodovali samostatně i se zbožím odjinud koupeným a provozovali samostatnou živnost, která záležela v tom, že nakupovali dobytek, dávali jej porážeti, zpracovati a výrobky na svůj účet prodávali.

Touto námitkou se naříkané rozhodnutí nezabývalo, což zakládá podstatnou vadu řízení, neboť tyto okolnosti mají rozhodný význam pro posouzení existence pojistné povinnosti manželů Skřivánkových dle shora citovaných norem.

Z těchto úvah dospěl nejvyšší správní soud ke zrušení naříkaného rozhodnutí.

(Nález nejv. správ. soudu ze dne 23. ledna 1929, č. 982/29.)

K § 21, odst. 3 min. nař. č. 4790/1917. — Totožnost podniku. —

Okresní úřad v Prešově výměrem ze dne 2. května 1924, č. 5070/24, zrušil k odvolání Mořice Glücka v Terně výměr okresní dělnické pojišťující pokladny v Prešově, č. 1801/1923, jímž Mořici Glückovi, jako nástupci v podniku firmy Emerich Deutsch, touto firmou nezaplacené nemocenské pojistné příspěvky včetně moučné dávky 17.585 Kč 21 h byly k náhradě předepsány, a osvobodil jmenovaného od náhrady tohoto obnosu.

Ministerstvo sociální péče naříkaným rozhodnutím nevyhovělo odvolání okresní pokladny pro dělnické pojištění v Prešově podanému z tohoto výměru a potvrdilo jej z těchto důvodů: